

Всесвітня митна Організація (ВМО)

Впровадження опитування щодо сприйняття
добросовісності на митниці в рамках Програми
з протидії корупції та сприяння добросовісності (А-СІР)
Програма для митниць в Україні

ПІДСУМКОВИЙ ЗВІТ

10 жовтня 2024

Зміст

1. Підсумки керівництва	6
2. Передмова та сфера застосування	8
3. Результати початкового звіту	10
3.1. Визначення розмірів вибірки	10
3.2. Метод вибірки та якість даних	10
3.3. Збір даних, місцезнаходження та часова шкала	11
3.4. Комунікаційна кампанія та соціальні мережі	12
4. Обробка даних	14
5. Результати Опитування щодо сприйняття добросовісності на митниці	16
6. Міркування та загальні умови співробітництва	19
7. Заключні зауваження	21
8. Додатки	22

Таблиці

Таблиця 1: Дані щодо участі у CIPS.....	7
Таблиця 2: Чисельність населення та розмір вибірки на одну зацікавлену сторону.....	10
Таблиця 3: Дата та локації проведення опитування країни-партнера.....	12
Таблиця 4: Кількість надрукованих листівок і плакатів.....	13
Таблиця 5: Дані щодо участі у CIPS.....	16

Рисунки

Рис.1 Демографічний огляд учасників.....	7
Рис.2 Технологічний процес мобільних оглядових станцій.....	11
Рис.3 Логіка пропуску, реалізована в розділі 7.....	15
Рис.4 Логіка пропуску, реалізована в розділі 5 та 6.....	15
Рис.5 Розподіл вибірки за демографічними факторами.....	18

Додатки

У таблиці нижче представлена більш детальна інформація про Додатки, які пов'язані з відповідними розділами і представлені в наступному форматі для кращої наочності: **Номер розділу: Лист-додаток**

Розділ 3.1 – Визначений обсяг вибірки		
Додаток 3.1: А	Демографічні питання	Ст . 22
Розділ 3.3 – Комунікаційна кампанія та соціальні мережі		
Додаток 3.3: А	Приклади Комунікаційної кампанії на веб-сайтах та в соціальних мережах	Ст . 23
Розділ 5 – Результати CIPS		
Додаток 5: А	Результати CIPS в Україні	Ст . 29
Розділ 6 – Міркування та загальні умови угоди		
Додаток 6: А	Загальні умови співпраці	Ст . 30

Список скорочень

A-CIP	Боротьба з корупцією та сприяння доброчесності
CIPS	Опитування щодо сприйняття доброчесності на митниці
CO	Посадові особи митниці
IR	Початковий звіт
MSS	Мобільні оглядові станції
Norad	Норвезьке агенство з розвитку та співробітництва
PSS	Зацікавлені сторони з приватного сектору
PIN	Ідентифікаційний номер під псевдонімом
PwC	PricewaterhouseCoopers GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
SCS	Державна митна служба України
WCO	Всесвітня митна організація

1. Підсумки керівництва

В рамках Програми сприяння боротьбі з корупцією та доброчесності (A-CIP) для митниці, 11 липня 2024 Всесвітня митна організація (далі – ВМО) підписала угоду про надання послуг з PricewaterhouseCoopers GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft (далі – PwC або ми/нас). Згідно з цією угодою, PwC підготувала початковий звіт (далі - IR) для впровадження опитування щодо сприйняття доброчесності на митниці (далі - CIPS) в Україні. IR був представлений 2 серпня 2024 року, а опитування було розпочато 2 вересня 2024 року в Україні. Це партнерство є ключовим кроком у приведенні України у відповідність до світових стандартів боротьби з корупцією та сприяння доброчесності на митниці. На сьогодні в CIPS взяли участь понад 25 партнерів.

Нижче наведено короткий огляд основних положень цього підсумкового звіту, а також масштабів цієї співпраці, а саме:

- короткий зміст початкового звіту;
- визначення ключових зацікавлених сторін з приватного сектору (далі - PSS);
- загальна чисельність посадових осіб митниці (далі - CO) та PSS;
- цільові та зібрані розміри вибірки для CO та PSS з визначеним рівнем достовірності $\geq 95\%$ та з похибкою дослідження $\leq 4\%$;
- методи опитування;
- коригування термінів виконання проєкту;
- інші міркування.

CIPS має на меті кількісно оцінити сприйняття доброчесності на митниці посадовими особами митниці та представниками з приватного сектору. Опитування має на меті надати інформацію, яка може бути використана для цілеспрямованої розробки та коригування заходів щодо боротьби з корупцією та сприяння доброчесності на митницях. Державна митна служба України (далі - ДМСУ) отримає користь від зосередження уваги на важливості використання передової статистики та методів управління даними для удосконалення процесів прийняття рішень у митній службі. Основні результати узагальнені в цьому звіті та викладені нижче наступним чином:

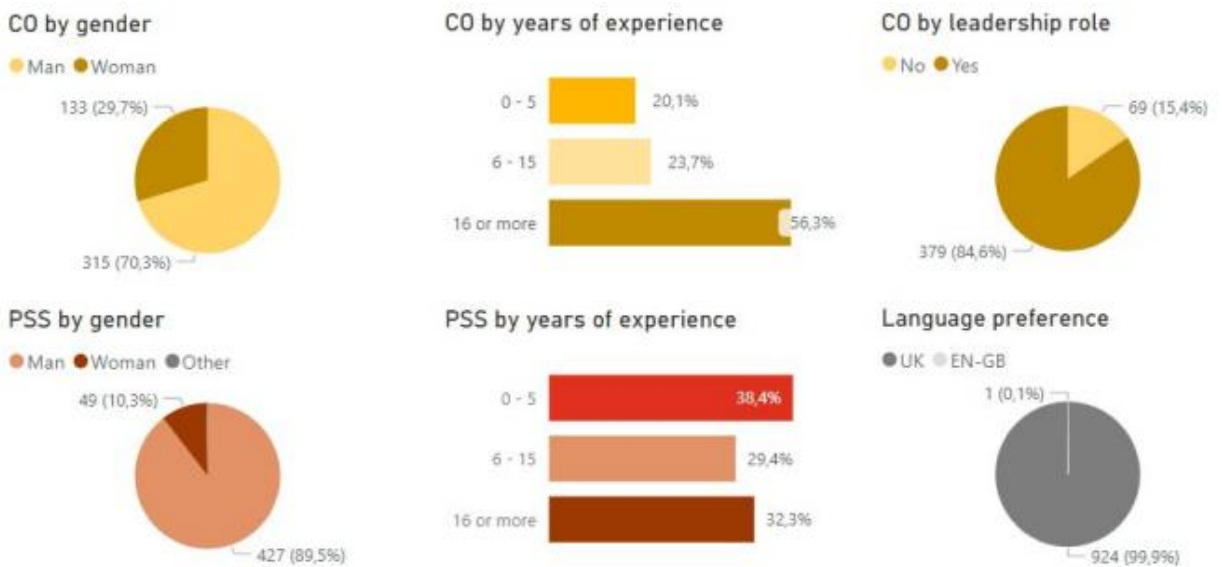
- Цільовий обсяг вибірки склав 1 008 респондентів (598 PSS та 410 CO). Цей обсяг вибірки був розрахований таким чином, щоб забезпечити 95% достовірності та з ймовірною похибкою 4%.
- Похибка для CO становила 3,7%, а для PSS - 4,5%.
- Зібрана вибірка CO перевищила запланований розмір вибірки: в опитуванні взяли участь 448 CO. Що стосується учасників PSS, цільова вибірка не була повністю досягнута, оскільки в опитуванні взяли участь 477 PSS. Не зважаючи на це, загальний зважений коефіцієнт заповнення анкети для учасників CO та PSS разом становить 88,0%.
- Вищезазначене узагальнено в таблиці 1.

Таблиця 1: Дані щодо участі у CIPS

	Посадові особи митниці	Приватний сектор
Орієнтовний розмір вибірки	410	598
Зібрано	448	477
Відсоток завершення	109.3%	79.8%
Допустима похибка	3.7%	4.5%

- На початку опитування були питання щодо статі, стажу роботи та посади, щоб отримати додаткову інформацію про демографічні характеристики учасників. Загалом 79.9% ідентифікували себе як «чоловік». Близько 20% опитуваних становили жінки. Менше 1% ідентифікували себе як «Інші».
- Що стосується стажу роботи, то більша половина опитуваних посадових осіб митниць мали досвід роботи 16 років (56.3%), близько 24% мали досвід роботи від 6 до 15 років, а близько 20% - від 0 до 5 років. Серед опитуваних серед приватного сектору стаж роботи розподілився більш рівномірно. Більша третина (38.4%) мала досвід роботи від 0 до 5 років, менше 30% - від 6 до 15 років, а решта учасників мали досвід роботи понад 16 років. Крім того, опитувані посадові особи, а саме 84.6%, за результатами опитування займають керівні посади. Вищезазначене позначено на рис.1. Більш детальний аналіз серед приватних осіб описаний в розділі 5.

Діаграма 1. Демографічний огляд учасників

- Найбільша проблема, яка виникла під час проведення опитування, пов'язана з низькою присутністю Приватного сектору на деяких пунктах пропуску та змінами в роботі митних постів через конфлікт, що триває. Крім того, через воєнний стан в Україні, більшість митних декларацій подаються приватним сектором в електронному вигляді. Тому, враховуючи дані обставини, були внесені корективи та зміни до початкового запланованого графіку та місць проведення опитування з метою оптимізації збору даних.

2. Передмова та сфера застосування

Програма А-CIP – це багаторічний проєкт, спрямований на боротьбу з корупцією та сприяння доброчесності на митниці. Програма була започаткована ВМО у січні 2019 року за підтримки Норвезького агентства з розвитку та співробітництва (далі - Norad), а згодом – Уряду Канади.

Загальна мета проєкту полягає в покращенні ділового та правоохоронного середовища для транскордонних відносин у сфері торгівлі, а також управління та доброчесності на митниці для окремих країн-членів ВМО. Важливим кроком для подальшої активізації зусиль в рамках існуючої Антикорупційної програми стало офіційне партнерство ДМСУ з ВМО та приєднання до неї. Це партнерство є важливим кроком у приведенні України у відповідність до світових стандартів боротьби з корупцією та сприяння доброчесності в митних органах.

Війна, що триває в Україні, значно виснажила ресурси країни та її державне управління, висвітливши як виклики, так і зусилля у боротьбі з корупцією в умовах нестабільної ситуації в країні. Це особливо критична ситуація, яку необхідно враховувати на регулярній основі, що робить партнерство між ДМСУ і ВМО надзвичайно важливим та актуальним.

Очікується, що участь України в А-CIP сприятиме подальшому вдосконаленню бізнесу та правоохоронної сфери для транскордонної торгівлі в країні шляхом використання заходів ВМО щодо сприяння доброчесності та інструментів боротьби з корупцією та доступ до ресурсів, практик та досвіду її 186 членів. Це підтримуватиме зусилля України, яка продовжує вносити зміни до операційної та адміністративної сфери, які обмежують корупційну поведінку та сприяють належному державному управлінню в ДМСУ. Ці зміни дозволять керуватися стандартами ВМО та узгоджуватися з ними, спрямовані саме на боротьбу з корупцією у сфері митного управління та митних операцій.

Невід'ємною частиною діяльності ДМСУ за підтримки А-CIP було проведення CIPS спільно з ВМО та РwC. CIPS спрямована на кількісну оцінку сприйняття доброчесності на митниці, враховуючи точку зору як працівників митних органів, так і зацікавлених сторін приватного сектору. Об'єктом опитування є інформація, яка може бути використана для цілеспрямованої розробки та коригування антикорупційних заходів та сприяння доброчесності з урахуванням специфіки митного законодавства. Крім того, ДМСУ отримує позитивний досвід, так як Програма зосередиться на важливості використання передових статистичних даних та методів управління даними для вдосконалення процесів прийняття рішень у митних органах. На сьогоднішній день понад 25 партнерів ВМО взяли участь в опитуванні CIPS.

Програма А-CIP надає технічну допомогу та підтримку з розбудови потенціалу країнам-членам ВМО, які впроваджують ініціативи, пов'язані з доброчесністю. Отже, результати опитування CIPS оцінюватимуться відповідно до 10 ключових факторів Оновленої декларації Аруша:

1. Лідерство та відданість справі
2. Нормативно-правова база
3. Прозорість
4. Автоматизація
5. Реформи та модернізація
6. Аудит і розслідування
7. Кодекс поведінки
8. Управління людськими ресурсами
9. Моральний дух та організаційна культура
10. Відносини з приватним сектором

11 липня 2024 року ВМО підписала угоду про надання послуг з PwC Germany щодо проведення CIPS в Україні. Послуги, які надаватиме PwC Germany :

а) підготовка початкового звіту, що містить обґрунтування запропонованого підходу, методології, адаптованих для кожної країни-учасниці, зокрема:

- перевірка популяції PSS за допомогою баз даних з відкритих джерел та чисельності, повідомлених ДМСУ.
- Зразки рамок для представників митниці та приватного сектору.
- Обсяг вибірки (для цільового рівня достовірності $\geq 95\%$ і похибки $\leq 4\%$)
- Методи опитування
- Розробка комунікаційних матеріалів.
- Проводити CIPS, використовуючи анкети, надані для СО та PSS, а також підхід і методологія, визначених в пункті а) вище.

б) Надання первинних даних опитування та підготовка остаточного звіту для України.

У цьому документі представлено остаточний звіт відповідно до угоди про надання послуг.

Цей документ має таку структуру:

- Розділ 3: підсумовує результати IP та будь-які відповідні зміни щодо обсягу вибірки, місце та графіку збору даних, а також комунікаційну складову.
- Розділ 4: описує дані, зібрані за допомогою MSS.
- Розділ 5: містить огляд зібраних даних CIPS разом із засвоєними уроками.
- Розділ 6: містить огляд міркувань та загальних умов співробітництва.
- Розділ 7: завершує звіт з деякими заключними зауваженнями.

3. Результати початкового звіту

У цьому розділі представлено огляд підходу та методології опитування, які були розроблені в початковому звіті. Для отримання детальної інформації щодо розробки підходу та методології, будь ласка, зверніться до Звіту.

3.1. Визначення обсягів вибірки

Дані про чисельність посадових осіб митних органів були надані Державною митною службою України РwC Німеччині. Дані про чисельність приватного сектору були отримані шляхом аналізу даних, отриманих з ORBIS (ORBIS - є порівнянним ресурсом даних про приватні компанії, що містить інформацію про майже 450 мільйонів компаній та організацій по всьому світу - 45 мільйонів з них мають детальну фінансову інформацію). До цих даних було застосовано декілька етапів фільтрації, щоб залишити лише кількість компаній, які відповідають вимогам та припущенням методології, описаним у Розділі 3.2 цього Звіту.

Отримані дані про сукупність були використані як основа для розрахунку обсягу вибірки. Обсяги вибірки для кожної групи опитуваних були розраховані з використанням 95% точної ймовірності та 4% похибки. Для того, щоб

Для визначення обсягу вибірки для обох цільових груп була використана формула вибірки. Результат цього розрахунку та остаточний обсяг вибірки наведено в таблиці 2.

Таблиця 2: Загальна сукупність та обсяг вибірки щодо однієї зацікавленої сторони

	Посадові особи митних органів	Приватний сектор
Орієнтовний обсяг вибірки	410	598
Зібрано	448	477

3.2. Метод вибірки та якість даних

Для того, щоб вибірка вважалася репрезентативною, необхідно виконати дві умови:

- Випадкова вибірка;
- Певна мінімальна кількість людей (обсяг вибірки) повинна бути опитана.

Підхід з використанням мобільних пунктів опитування, як описано в наступному розділі, пропонує перевагу випадкової вибірки, коли кожна особа цільової групи має однакові шанси потрапити до вибірки. Крім того, проведення опитування безпосередньо в місцях розташування митного органу полегшує участь для посадових осіб митниць і приватного сектору, оскільки митники можуть брати участь безпосередньо на своєму робочому місці, а приватний сектор може взяти участь в опитуванні, поки вони чекають свою чергу чи займаються своїми справами.

Крім того, було включено додатковий розділ, що містить запитання про демографічні характеристики такі як стать, стаж роботи та наявність керівної посади. Це дає нам змогу диференціювати між сприйняттям доброчесності різними демографічними групами. Додаткова інформація щодо демографічних питань наведені в Додатку 3.1: А.

3.3. Збір даних, місцезнаходження та часова шкала

MSS використовує планшети в режимі «Кіоск» (У режимі кіоску планшети/телефони обмежені одним додатком/сайтом або попередньо визначеним набором додатків/сайтів, користувачі не можуть отримати доступ до інших додатків і налаштувань, що робить ці пристрої спеціально створеними для конкретного використання), попередньо налаштовані на запуск програми Qualtrics Offline для проведення опитувань. Співробітники РвС в Україні можуть підключатися лише до перевірених мереж. Відповіді збиралися та зберігалися тимчасово в зашифрованому форматі. Після підключення до довіреної мережі відповіді передавалися за допомогою TLS-шифрування на сервер РвС в Німеччині в Qualtrics XM, а потім автоматично видалялися з планшетів. Це забезпечило конфіденційність, анонімність і захист від проблем з Інтернетом, перебоїв в електропостачанні або пошкодження планшетів. Потім дані можна було обробляти з веб-сервера. Збір даних відбувався відбувався на місці, в офісах ДМСУ або в інших місцях, визначених ДМСУ і зазначених нижче. Процес збору даних показано на рис. 2.

Рису

Опитування проводилося протягом чотирьох тижнів з 2 по 27 вересня 2024 року. Протягом опитування були відвідані різні локації, щоб залучити якомога більшу кількість посадових осіб митних органів та представників приватного сектору для участі в опитуванні. Ці пункти були встановлені в приватних приміщеннях/зонах, щоб забезпечити приватність та конфіденційність. Кожна особа, яка брала участь в опитуванні, проходила валідацію співробітником РвС в Україні та отримував доступ до MSS (який захищений надійною пароллюю політикою), забезпечуючи таким чином високий рівень анонімності даних.

Місця опитування були обрані на основі аналізу теплокарти. Це дозволило виявити ділянки з високою присутністю посадових осіб митних органів та представників приватного сектору. Крім того, ДМСУ також запропонувала місця, які на її думку, є доцільними та з меншим ризиком. Результати аналізу теплокарти відповідали цим пропозиціям.

Щодо дати опитувань, то враховувалися державні свята в Україні. Оскільки політична та безпекова ситуація в Україні залишається складною, співробітники РвС були обмежені у пересуванні лише в межах певних територій, де їхній безпеці нічого не загрожувало.

Під час проведення CIPS довелося внести кілька змін до місць та графіку проведення дослідження. Прикладами цього та наступних засобів правового захисту є:

- На деяких постах спостерігалася низька присутність посадових осіб митних органів. Оскільки митні декларації обробляються в електронному вигляді, часто немає необхідності в особистому відвідуванні митних постів співробітниками ДМСУ. Як захід, Держмитслужба спільно з РвС в Україні додала кілька митних постів у Львівській регіону, щоб охопити більшу кількість учасників ДМСУ, оскільки тут посадові особи митниць, як правило, частіше відвідують митницю.

- Участь посадових осіб митних органів була ще більше обмежена через воєнний стан в Україні, що призвело до ще меншої кількості учасників та митних постів. Щоб виправити цю ситуацію, ДМСУ спільно з РwC Україна, погодилася додати два дні для опитування CIPS у п'яти додаткових пунктах у Києві
- Внаслідок війни, що триває, одна з локацій перестала функціонувати. Тому замість неї були відвідані додаткові локації в Києві.

У співпраці ДМСУ з ВМО, оперативно було змінено місця проведення опитування, а також організовано комунікація із зацікавленими сторонами з метою підвищення обізнаності та збереження кількості учасників.

У Таблиці 3 наведено огляд остаточного графіка та місць проведення опитування, які відвідали співробітники РwC.

Таблиця 3: Дата та локації порведення опитування країни-партнера

Дата	Місто/область	Місцезнаходження
9/2/2024	Київ	Укрпошта, вулиця Георгія Кірпи
9/3/2024	Київ	Столичний, вул. Новопирогівська, 58
9/4/2024	Київ	Спеціалізований, вул. Лугова, 9
9/5/2024	Київ	Західний, вул. Малинська, 20
9/6/2024	Київ	Ліски, вул. Довбуша, 22
9/9/2024	Закарпатська область	ПП "Чоп - Захонь", Соломоново, Чоп, вул. Головна, 18Б
9/11/2024	Львівська область	Краковець, вул. Михайла Вербицького, 54
9/12/2024	Львівська область	Рата, вул. Гребінського, 28
9/13/2024	Львівська область	Муроване
9/16/2024	Чернівецька область	Вадило-Сірет-Вікшани, Черепківці, вул. Привокзальна, 3А,
9/17/2024	Чернівецька область	Вадило-Сірет-Вікшани, Теремблече, вул. Головна, 2К
9/19/2024	Київ	Вишневе (вул. Промислова, 2А), Чайки (вул. Антонова, 1А, Миру вул. Шовковична, 4)
9/20/2024	Київ	м. Східний, вул. Промислова, 72, вул. Гоголівська, 1А
9/23/2024	Волинська область	Ягодин-Дорогуськ, вул. Призалізнична, 13, 44350 Римачі
9/24/2024	Волинська область	Ягодин-Дорогуськ, вул. Прикордонників, 1, 44332 Старовойтове
9/27/2024	Київ	Вишневе, вул. Гетьманська, 51
9/27/2024	Київ	Вишневе, вул. Велика Кільцева, 110А
9/27/2024	Київ	Вишневе, вул. Садова, 26А

3.4. Комунікаційна кампанія та соціальні мережі

Як описано в розділі 5 Початкового звіту, метою комунікаційної кампанії було підвищення обізнаності та надання інформації про опитування всім потенційним учасникам. Вона була спрямована на надання загальної інформації про опитування, метод збору даних, а також обробку даних. Особливий акцент було зроблено на конфіденційності, анонімності та недоторканності даних. Це було зроблено для того, щоб отримати високий рівень довіри до відповідей, оскільки респонденти будуть більш схильні надавати правдиві відповіді на тему доброчесності.

Для поширення відповідної інформації про CIPS використовувалися різні канали комунікації. Друковані матеріали були підготовлені для місць розташування митних органів, спрямовані на привернення уваги експедиторів, митних брокерів та інших представників ДМСУ. Друковані матеріали були надруковані англійською та українською мовами. Вони були розповсюджені в ключових пунктах і розміщені в митних установах та/або в прилеглих районах обраних місць розташування ДМСУ. У Таблиці 5 наведено зведену інформацію про кількість надрукованих плакатів.

Таблиця 4: Кількість надрукованих листівок та плакатів

	Українська	Англійська мова	Всього
Друк плакатів А4	100	50	150

Окрім друкованих матеріалів, інформація щодо опитування CIPS була поширена серед потенційних учасників у цифровому форматі. По-перше, ДМСУ розмістила інформацію у вигляді публікації на своєму веб-сайті. Далі інформація була поширена через мережу РwС в Україні серед різних місцевих асоціацій, зокрема, Громадської ради при ДМСУ, Спільки українських підприємців, Асоціації митних брокерів України у Львові, Асоціації митних брокерів України в Києві, Американської торговельної палати в Україні та Європейської Бізнес Асоціації. Ці організації поділилися наданою інформацією зі своїми членами за допомогою офіційних повідомлень електронною поштою, а також через публікації у своїх групах у соціальних мережах. Крім того, РwС в Україні також поширила інформацію щодо опитування CIPS через свої ресурси, розмістивши публікацію на своєму веб-сайті. Комунікаційні матеріали були адресовані двом цільовим, (а саме посадовим особам митних органів та представниками приватного сектору) та поширювалися англійською та українською мовами.

Затверджені шаблони матеріалів можна знайти в додатках до початкового звіту. Приклади цифрового розповсюдження матеріалів можна знайти в Додатку 3.3.

4. Обробка даних

Як зазначено в Розділі 3, збір даних проводився за допомогою MSS, яка використовувала додаток Qualtrics Offline (за допомогою якого проводилося опитування). Додаток був встановлений на планшетах, які потім були заблоковані в режимі «Кіоск» (тобто несанкціонований доступ та використання інших додатків обмежено). MSS запрограмовані на збір відповідей і тимчасове зберігання їх у зашифрованому форматі. Після встановлення з'єднання з довіреною мережею, відповіді, надані респондентами, будуть автоматично передані за допомогою шифрування на транспортному Layer Security (TLS) (також відоме як HTTPS) до серверного простору PwC в Німеччині в Qualtrics XM. Усі зібрані відповіді були повністю анонімізовані (включаючи IP-адреси та геолокаційні дані) і не могли бути доступні без ліцензії PwC та належної автентифікації. Через користувацький інтерфейс Qualtrics дані були безпосередньо завантажені у форматі CSV, а потім передані команді PwC для подальшого аналізу.

Потім усі CSV-файли були імпортовані до нової бази даних у Microsoft Power Query, та трансформовані для очищення інформації та приведення її до стандартизованого формату. Загалом було завантажено 930 рядків (включаючи заголовки), де кожен рядок представляє дані відповідей одного учасника. Було проведено перевірку якості даних, щоб перевірити, чи всі дані були успішно завантажені, чи були відмінності у форматуванні та/або чи не було пропущених даних. Відповіді з неповними даними або не відповідали політиці конфіденційності, були видалені. Зрештою, залишилося 925 рядків (або відповідей) залишилося 925 рядків (або відповідей), що становить 99,5% збережених очищених даних.

Слід також зазначити, що «логіка пропуску» була застосована в розділі 7 (Кодекс поведінки) опитування посадових осіб митниць, а також у розділах 5 (Реформа та модернізація) та 6 (Аудит та розслідування) опитування представників приватного сектору. Іншими словами, залежно від того, як учасники відповідали на певні запитання, їхній вибір впливав на те, чи будуть представлені інші питання в подальшому опитуванні. У таких випадках відповіді на ці запитання ставилися як «н/п» (не стосується). На Рис. 3 та Рис. 4 наочно показано, як логіка пропуску була реалізована в MSS.

Питання Q6d. у розділі 6 (Аудит та розслідування) анкети посадових осіб митниці дозволило учасникам надати декілька варіантів відповідей. Один з доступних варіантів відповіді «Нічого не робити» є винятковим, тобто, якщо учасник обирає його учасниками, решта варіантів не можуть бути застосовані. Була проведена перевірка щоб перевірити, чи це дійсно так. Жодних проблем з даними не було виявлено.

Рис. 3: Логіка пропуску, описана в розділі 7 в опитуванні Посадових осіб митних органів

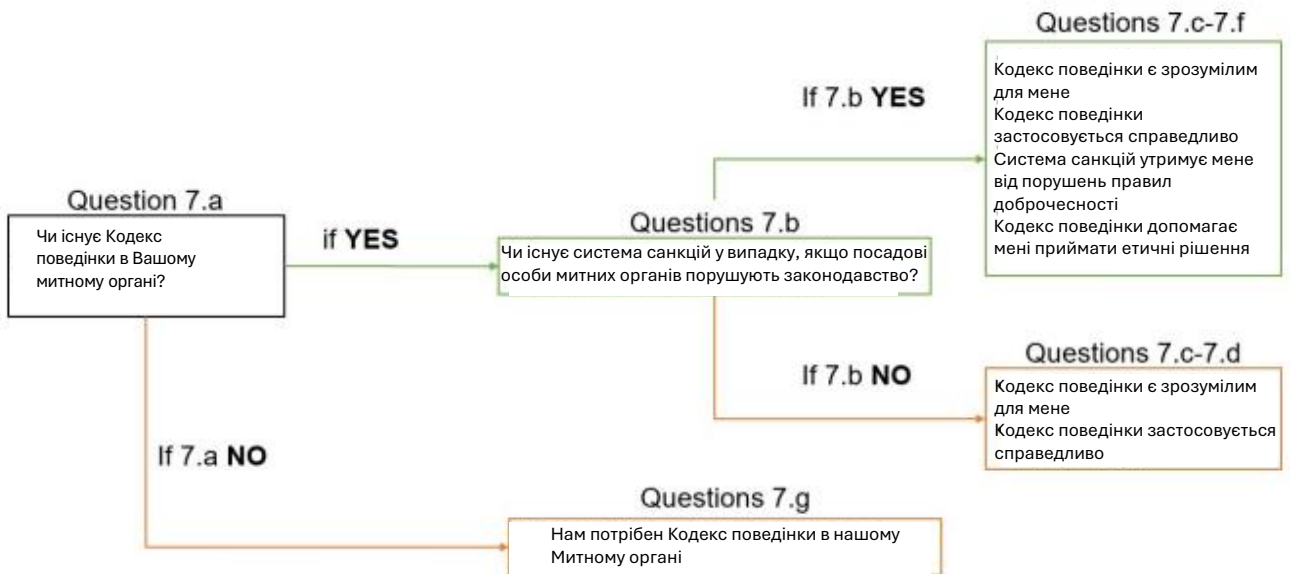
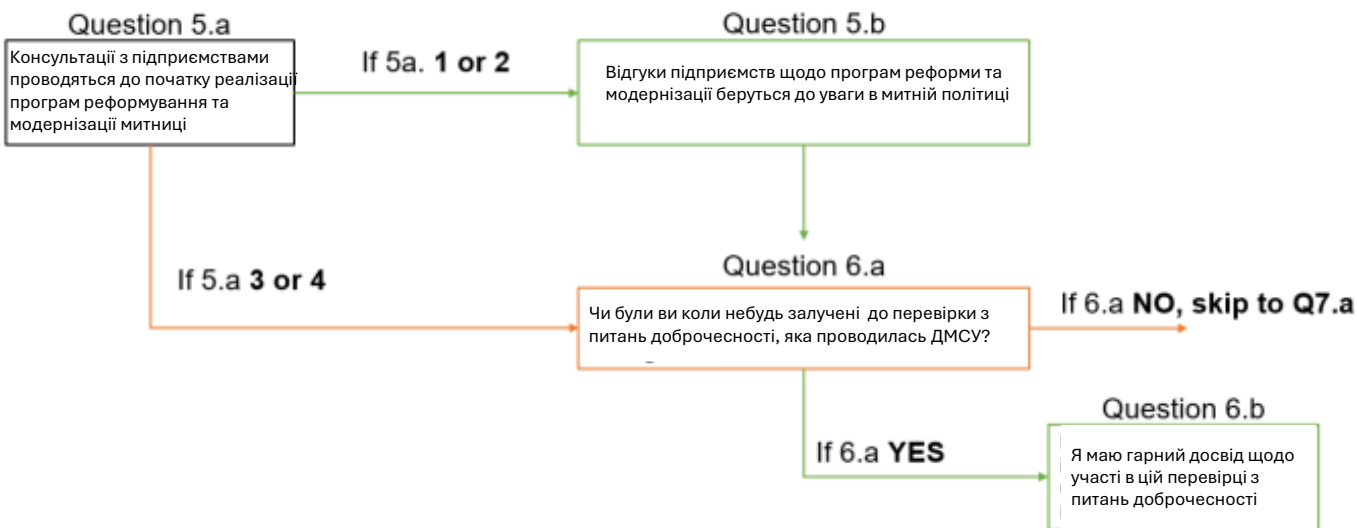

Рис. 4: Логіка пропуску, описана в розділах 5 та 6 опитування представників приватного сектору

Після завершення обробки даних, отримані таблиці були експортовані в одну таблицю Excel на окремих аркушах, кожен з яких містив необроблені відповіді посадових осіб митних органів та представників приватного сектору відповідно. Документ Excel був наданий як додаток до цього звіту.

5. Результати опитування CIPS

Загалом в опитуванні взяло участь 448 посадових осіб митних органів та 598 представників приватного сектору, що становить 88% від передбачуваного обсягу вибірки. Розрахунковий та фактичний обсяг вибірки для груп зацікавлених сторін наведено в таблиці 6.

Таблиця 5: Дані щодо участі в CIPS

	Посадові особи митних органів	Зацікавлені сторони приватного сектору
Орієнтовний розмір вибірки	410	598
Зібрано	448	477
Відсоток завершення	109.3%	79.8%
Допустима похибка	3.7%	4.5%

Хоча зібрана вибірка представників приватного сектору не повністю відповідала запланованому обсягу, кількість учасників серед посадових осіб митних органів перевищила запланований розмір. Тим не менш, з похибкою між 3,7% (посадових осіб митних органів) і 4,5% (представників приватного сектору), результати є статистично репрезентативними.

Що стосується відсотка заповнення, то кількість опитаних серед посадових осіб митних органів перевищила обсяг запланованої вибірки, тому відсоток заповнення склав 109,3%. Однак використання цього показника для визначення загального показника заповнення дасть неточний результат для загального аналізу. Щоб виправити це, розраховується зважений коефіцієнт завершеності розраховується шляхом присвоєння повного (100%) коефіцієнта заповнення даних посадовими особами митних органів, а потім інтегрування цього скоригованого показника з рештою даних. В результаті, зважений коефіцієнт заповнення становить 88%, що забезпечує більш точне відображення рівня заповнення опитування порівняно з незваженим показником у 94,6%.

Як зазначено в Звіті, анкета містила питання щодо певних демографічних характеристик учасників, таких як стать, досвід, тип зацікавленої сторони, а також те, чи займає учасник керівну посаду. Ця інформація була використана для визначення відмінностей у сприйнятті доброчесності серед цих різних демографічних груп.

На Рис. 5 представлений огляд демографічних показників у зібраній вибірці. Трохи більше представників приватного сектору (близько 51,6%), ніж посадових осіб митних органів (близько 48,4%) взяли участь в опитуванні CIPS. Що стосується статі, то набагато більша частина учасників опитування ідентифікували себе як чоловіки (79,9%), тоді як близько 20% ідентифікували себе як жінки. Варто зазначити, що гендерний дисбаланс був більш помітним серед представників приватного сектору, де ті, хто ідентифікував себе як жінки, становили 10,3% учасників. Менше 1% всіх учасників відповіли «бажаю не говорити/інше».

Щодо стажу роботи, зібрана вибірка демонструє дещо викривлений розподіл, а саме найбільша частина учасників (44,3%) мають досвід роботи 16 років і більше. Інші категорії досвіду розподілені більш рівномірно. Приблизно однакова кількість респондентів представляють тих, хто має досвід роботи 0-5 років (29,3%), і тих, хто має досвід роботи 6-15 років (26,6%).

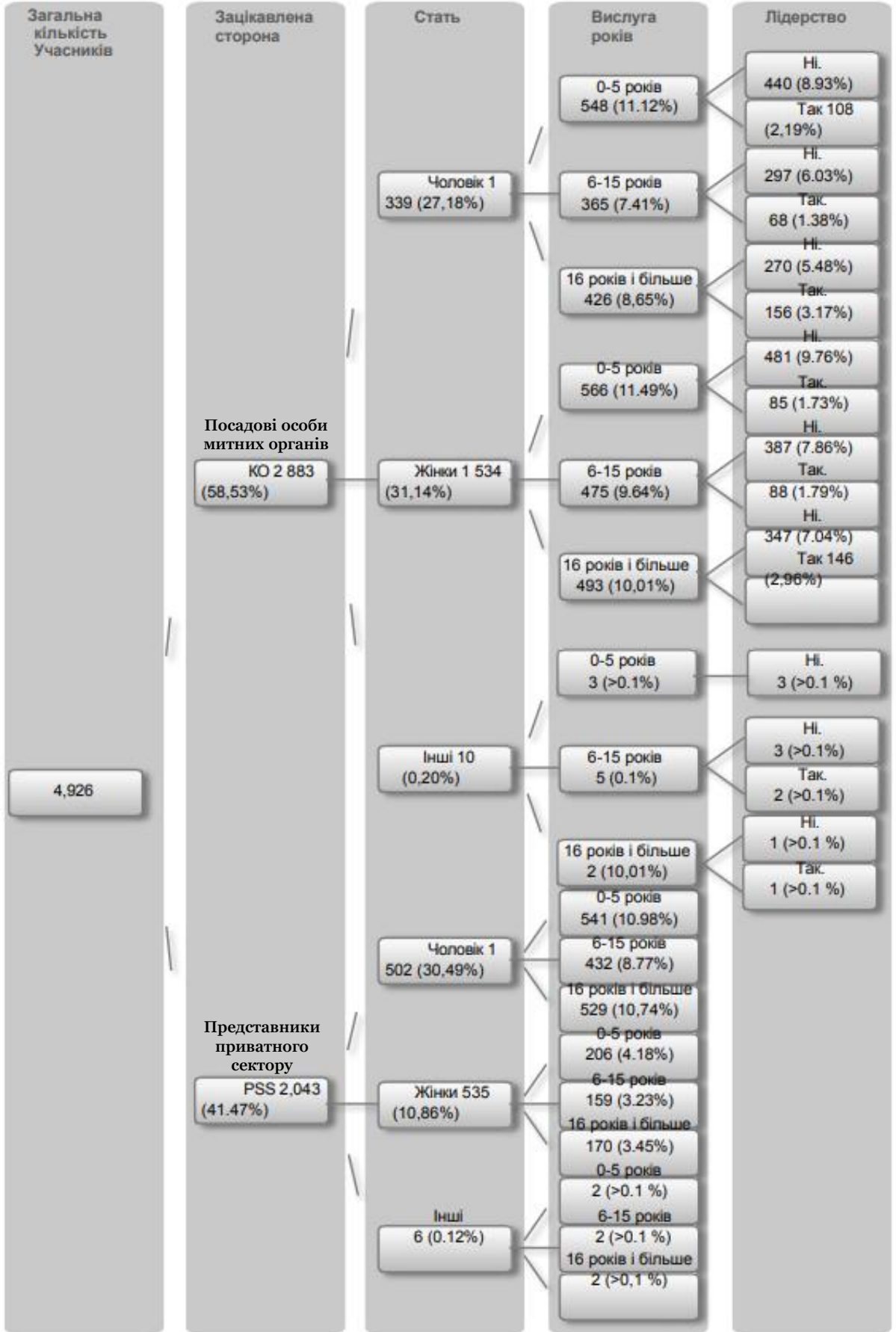
Прогноз щодо стажу змінюється, якщо розглядати групи зацікавлених сторін окремо, а саме посадові особи митних органів мають більший досвід, більше половини з яких (56,3%) мають 16 і більше років досвіду роботи. Ті, хто мають 6-15 років досвіду роботи (23,7%) та 0-5 років (20,1%) розподілилися більш рівномірно. З іншого боку, найбільша частина респондентів з приватного сектору мала досвід роботи від 0 до 5 років (38,4%). 29,4% опитаних з приватного сектору мали досвід роботи від 6 до 15 років, а 32,3% - від 16 або більше років досвіду роботи.

Крім того, близько 84,6% посадових осіб МО повідомили, що вони займають керівні посади. Серед них, жінки (93,2%) займають керівні посади, що є відносно вищим показником, ніж серед чоловіків, серед яких 81,0% займають керівні посади.

Детальні результати опитування CIPS в Україні відображені в Додатку 5.

Рис. 5: Розподіл вибірки за демографічними факторами

6. Міркування та загальні умови співробітництва

Цей звіт підготовлено з метою представлення ВМО результатів нашої роботи, проведеної протягом усього проєкту. Частина нашої роботи (особливо щодо оцінки обсягів вибірки для обох зацікавлених сторін) ми ґрунтували на інформації, отриманій від ВМО та/або від митних адміністрацій країн-учасниць проєкту.

Враховуючи вищезазначене, існує ризик того, що інформація, отримана з цих джерел, є некоректною, неповною, неточною або застарілою. Як наслідок, PwC не може нести відповідальність, оскільки для цього дослідження ми:

- поклалися на надані нам дані та прийняли їх за достовірні;
- не перевіряли достовірність та коректність даних;
- не могли робити жодних заяв щодо якості наданої інформації або правильності отриманих цифр;
- не може остаточно оцінити, чи була надана вся необхідна інформація;
- не можемо виключити можливість того, що ми отримали б інший результат, якби нам була відома додаткова інформація.

Характер та обсяг нашої роботи, виконаної в рамках цього проєкту, не відповідають принципам належного аудиту фінансової звітності (відповідно до загальноновизнаних стандартів аудиту IDW PS 200 і далі Інституту економічних контролерів у Німеччині (Institut der Wirtschaftsprüfer in Deutschland e. V.)). Крім того, вони не надають жодних аудиторських послуг відповідно до PS 900, ISRE 2400 або SAS 100, а в основному орієнтовані на вищезазначені питання. Як наслідок, ми не надаємо жодних підтверджень або інших видів запевнень щодо даних компанії, її операційного чи внутрішнього контролю. Іншими словами, наш звіт не має на меті і не прагне висловити аудиторську думку щодо представленої інформації, а отже, не є аудиторською перевіркою і не надає жодних гарантій, окрім тих, що чітко описані в нашому звіті.

Далі слід розглянути наступні моменти:

- Наші послуги не включають розробку або пілотне тестування опитувальників.
- Порівняння між країнами не входить в обсяг роботи.
- Дані, отримані від опитування CIPS, відображають сприйняття та думку окремих осіб щодо корупції, тому дані респондентів використовуються для того, щоб вказати/оцінити рівень корупції на митниці, а не для того, щоб відобразити те, що на митниці, а не для відображення реального рівня корупції. Ці результати мають тенденцію змінюватися з часом і перебувають під впливом численних зовнішніх факторів, які знаходяться поза межами контролю PwC.
- Ми виконували свою роботу на місцях проведення дослідження в країнах-учасницях, а також в офісах PwC в Берліні та Дюссельдорфі в період з 11 липня 2024 року по 10 жовтня 2024 року. Андреа Хемптон, керівник програми А-CIP, була нашою основною контактною особою. В ході нашої роботи ми комунікували з іншими контактними особами ВМО щодо конкретних питань та проблем.
- Цей звіт призначений виключно для внутрішнього використання, відповідно до нашої угоди про співпрацю. Наші звіти або витяги з них не можуть бути передані третім особам без нашої попередньої чіткої письмової згоди. Ми не будемо відмовляти в нашій згоді на необґрунтованих підставах. Тільки ВМО може покладатися на факти або висновки, що містяться в цьому звіті.

Тому цей звіт не може розглядатися як придатний для використання третіми особами або для інших цілей. Якщо треті сторони вирішать покладатися на цей звіт, вони повинні робити це під власну відповідальність. Відповідно, PwC не бере на себе жодних зобов'язань або відповідальності перед цими третіми особами.

- За виконання цього доручення та нашу відповідальність, у тому числі перед третіми особами, цей лист-зобов'язання та Генеральне зобов'язання для Wirtschaftsprüfer та Wirtschaftsprüfer та Wirtschaftsprüfungsgesellschaften станом на 1 січня 2024 року є повноважними (див. Додаток 6: А).

7. Заключні зауваження

Ми надаємо цей звіт на основі наших знань і переконань та на підставі наданих нам документів та інформації, а також з урахуванням наших професійних навичок.

Дюссельдорф, 10.10.2024

Pricewaterhouse Coopers GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft

Аніта Кім-Рейнартц
Партнер
PwC Ризику та регуляторні питання

Йозефін-Луїза фон Массов (пра.)
Старший менеджер
PwC Ризику та регуляторні питання

8. Додатки

Додаток 3.1: А - Демографічні питання

Посадові особи митних органів

1. Будь ласка, вкажіть, чи є ви:
  - Чоловіче.
  - Жінка.
  - Волю не відповідати / Інше
2. Будь ласка, вкажіть кількість років досвіду роботи в митному органі:
  - 0 - 5
  - 6 - 15
  - 16 або більше
3. Будь ласка, вкажіть, чи здійснюєте ви нагляд за працівниками:
  - Так.
  - Ні.

Приватний сектор Зацікавлені сторони Посадові особи

1. Будь ласка, вкажіть, чи є ви:
  - Чоловіче.
  - Жінка.
  - Волю не відповідати / Інше
2. Будь ласка, вкажіть кількість років досвіду роботи в митній адміністрації:
  - 0 - 5
  - 6 - 15
  - 16 або більше

Додаток 3.3: А - Приклади комунікаційних кампаній на Веб-сайтах та в соціальних мережах

Держмитслужба України

PEOPLE WITH VISUAL DISORDERS

українська

eCabinet

About the customs service · Our work · News · Documents · Contacts · FAQs

Пошук

Main / News / Новини / Держмитслужба робить нові кроки в протидії корупції спільно зі Всесвітньою митною організацією

Держмитслужба робить нові кроки в протидії корупції спільно зі Всесвітньою митною організацією

23 May

Поширити:

Митниця України стала партнером Програми ВМО з протидії корупції та сприяння доброчесності у митній сфері

Державна митна служба України офіційно стала партнером Програми ВМО з протидії корупції та сприяння доброчесності у митній сфері (A-CIP) завдяки фінансовій підтримці Уряду Королівства Норвегія, що є важливим поступом для посилення заходів в рамках діючої Антикорупційної програми на 2023-2025 роки.

Програма A-CIP надає технічну допомогу та забезпечує підтримку в розбудові потенціалу для адміністрацій країн-членів Всесвітньої митної організації, які впроваджують ініціативи, пов'язані з доброчесністю. Тож таке партнерство наблизить Україну до світових стандартів боротьби з корупцією в митних органах.

Очікується, що участь України у Програмі сприятиме покращенню бізнесового та правоохоронного клімату для транскордонного співробітництва шляхом посилення доступу до антикорупційних інструментів, ресурсів та досвіду ВМО та 186 її членів.

Невідомою складовою діяльності Держмитслужби в рамках Програми A-CIP буде проведення анонімного опитування щодо сприйняття доброчесності у митних органах співробітниками митниці та представниками приватного сектору. А отримана інформація зможе бути використана для націлювання та коригування заходів із протидії корупції та сприяння доброчесності відповідно до функціоналу Держмитслужби.

Інформація про співпрацю на сайті ВМО - <https://www.wcoomd.org/en/media/newsroom/2024/may/ukraines-state-customs-service-takes-new-steps-to-combat-corruption-with-wco-support.aspx>

Запрошення Державної митної служби України на електронну пошту CIPS, надане Комітетом Палати з питань митної політики

Get Engaged: Customs Integrity Perceptions Survey of the State Customs Service of Ukraine and the World Customs Organization

Chamber Customs & Trade Facilitation Committee <oshvets@chamber.ua>
Reply-To: Chamber Customs & Trade Facilitation Committee <oshvets@chamber.ua>
To: [REDACTED]

Tue, Aug 6, 2024 at 4:46 PM

Dear [REDACTED],

We would like to share with you the [invitation](#) of the State Customs Service of Ukraine (SCS) and the World Customs Organization (WCO) to participate in the **Customs Integrity Perceptions Survey (CIPS)**, which will be conducted in different cities from September 2024.

The SCS officially became a partner of the [WCO Anti-Corruption and Customs Integrity Program \(A-CIP\)](#). Ukraine's participation in the A-CIP will help improve the business and law enforcement climate for cross-border cooperation by enhancing access to anti-corruption tools, resources, and expertise of the WCO and its 186 members.

Within the framework of the A-CIP, the SCS is conducting a survey on the perception of integrity in customs authorities by customs officers and representatives of the private sector. The obtained information will be used to target and adjust anti-corruption and integrity measures in accordance with the SCS functions.

This survey is completely **anonymous** and **will take no more than 15 minutes** to complete. Below is a schedule with the dates and locations where mobile survey stations will be presented. If you have any questions about the placement of mobile survey stations, please contact Daria Tsvitsynska via +38(050) 445 11 36.

City/region	Customs post/checkpoint	Address	Date
Kyiv	Ukrposhta	2A Heorhii Kirpa Street	September 2, 2024
Kyiv	"Stolychnyi" customs post	58 Novopyrohivska Street	September 3, 2024
Kyiv	"Specialized" customs post	20A Molodohvardiyska Street	September 4, 2024
Kyiv	"Zakhidnyi" customs post	20 Malynska Street	September 5, 2024
Kyiv	"Liski" customs post	22 Dovbusha Street	September 6, 2024
Zakarpattia region	"Chop-Zahony" checkpoint	18B Holovna Street, Chop	September 9, 2024

Lviv region	"Krakovets" checkpoint	54 Mykhailo Verbytskyi Street, Krakovets urban-type settlement	September 11, 2024
Lviv region	"Krakovets-Korchova" checkpoint	58 Hrebinskoho Street, Krakovets urban-type settlement	September 12, 2024
Lviv region	"Rava Ruska" checkpoint	1 Dvirtsseva Street, Rava-Ruska	September 13, 2024
Chernivtsi region	"Vadul-Siret-Vikshany" checkpoint	3A Pryvokzalna Street, Cherepktsivtsi village	September 16, 2024
Chernivtsi region	"Vadul-Siret-Vikshany" checkpoint	2K Holovna Street, Terebleche village	September 17, 2024
Volyn region	"Yahodyn-Dorohusk" checkpoint	13 Pryzaliznychna Street, Rymachi village	September 23, 2024
Volyn region	"Yahodyn-Dorohusk" checkpoint	1 Prykordonnykiv Street, Starovoitove village	September 24, 2024

Regards,
Oksana Shvets
Chief Policy Officer (Tax & Customs Issues)

AMERICAN CHAMBER OF COMMERCE IN UKRAINE
SERVING OUR MEMBERS SINCE 1992
12 Amosova St., Horizon Park BC | Kyiv 03038, Ukraine
P. +380 44 490 5800 | M. +380 95 283 9930
oshvets@chamber.ua | www.chamber.ua

IMPORTANT. This electronic message, including its attachments, is confidential and may contain proprietary or legally privileged information for the American Chamber of Commerce in Ukraine members. Any disclosure, copying, or distribution of this message or any of the information included in it is unauthorized and strictly prohibited.

Запрошення Європейської бізнес-асоціації на електронну пошту CIPS

Customs issues: Survey from WCO on the perception of integrity from customs | Resolution of the CMU

1 message

EBA Advocacy <committees@eba.com.ua>
Reply-To: EBA Advocacy <committees@eba.com.ua>
To: [REDACTED]

Mon, Aug 5, 2024 at 3:10 PM

МИТНИЙ КОМІТЕТ АСОЦІАЦІЇ

Опитування від ВМО щодо сприйняття доброчесності від митниці |

Постанова КМУ

Шановний (на) [REDACTED]

Всесвітня митна організація запрошує бізнес взяти участь в Опитуванні бізнесу, перевізників та митних брокерів щодо сприйняття доброчесності на митниці (CIPS), яке проводитиметься в різних містах з вересня 2024 року в офлайн форматі.

Детальна інформація щодо Опитування можете знайти за [ПОСИЛАННЯМ](#).

Додатково інформуємо про внесення змін до деяких постанов КМУ щодо технічного регулювання, №846 від 23 липня 2024 року.

Постанова вносить зміни в правила маркування національним знаком відповідності і в деякі технічні регламенти. Відтак, після підписання Угоди АСАА з ЄС, Україна зможе використовувати маркування СЕ.

У випадку виникнення коментарів, пропозицій або зауважень, прохання надіслати на committees@eba.com.ua або Natalia.Artemchuk@eba.com.ua

Survey from WCO on the perception of integrity in customs |

Resolution of the CMU

Dear [REDACTED]

The World Customs Organization invites businesses to participate in the Customs Integrity Perception Survey (CIPS) of businesses, carriers and customs brokers, which will be conducted in various cities from September 2024 in an offline format.

You can find detailed information about the Survey at the [LINK](#).

Also, we inform you about amendments to some resolutions of the CMU regarding technical regulation, [№846](#) dated July 23, 2024.

The Resolution makes changes to the rules of labeling with the national mark of conformity and to some technical regulations. Therefore, after signing the ACAA Agreement with the EU, Ukraine will be able to use CE marking.

Should you have any suggestions, proposals or objectives concerning the above-mentioned issues, please contact us via committees@eba.com.ua or Natalia.Artemchuk@eba.com.ua

---

With kind regards,

Nikita Havrylenko
Committees Assistant
European Business Association

Office: +380 (44) 496 0601
Mobile: + 380 (67) 218 2719
Nikita.Havrylenko@eba.com.ua

Публікація щодо опитування CIPS розміщено на сайті РвС в Україні

We invite you to participate in a survey on the efficiency of the State Customs Service

The State Customs Service of Ukraine and the World Customs Organization (WCO) invite you to take part in the Business, Carriers, and Customs Brokers Survey on the perception of integrity at customs (CIPS), which will be conducted in various cities starting from September 2024. Project details were previously published on the [State Customs Service website](#).

The survey is completely anonymous and will take no more than 15 minutes, but it will help assess ways to further strengthen integrity in the State Customs Service of Ukraine.

Below is the schedule with dates and locations where mobile survey points will be available.

City/Region	Customs Post/Checkpoint	Address	Date
Kyiv	Ukrposhta	2A Heorhiya Kirpy St	02/09/2024
Kyiv	CP "Stalychnyi"	58 Novopyrohivska St.	03/09/2024
Kyiv	CP "Specializovanyi"	20A Molodshchadiyska St.	04/09/2024
Kyiv	CP "Zakhidnyi"	20 Malynska St.	05/09/2024
Kyiv	CP "Litsy"	22 Dovbusha St.	06/09/2024
Zakarpattia Region	CP "Chop-Zahony"	18V Holovna St., Chop	09/09/2024
Lviv Region	CP "Kraikovets"	54 Mykhaila Verbytskoho St., Kraikovets	11/09/2024
Lviv Region	CP "Kraikovets-Korchova"	58 Hrebinskiego St., Kraikovets	12/09/2024
Lviv Region	CP "Rava Ruska"	1 Dvirteva St., Rava Ruska	13/09/2024
Chernivtsi Region	CP "Vadul-Siret-Vikshany"	3A Pyyvokzalna St., Cherepkivtsi	16/09/2024
Chernivtsi Region	CP "Vadul-Siret-Vikshany"	2K Holovna St., Terebleche	17/09/2024
Volyn Region	CP "Yahodyn-Dorohusk"	13 Pryzallznychna St., Rymachi	23/09/2024
Volyn Region	CP "Yahodyn-Dorohusk"	1 Prykordonnykiv St., Starovoytove	24/09/2024

If you have additional questions, please contact the experts of our Customs and International Trade team.

Додаток 5: А - Результати дослідження CIPS в Україні

WCO_CIPS_UKR_Raw
Data_20240930.xlsx

Додаток 6: А - Загальні умови співпраці

Allgemeine Auftragsbedingungen

für Wirtschaftsprüferinnen, Wirtschaftsprüfer und Wirtschaftsprüfungsgesellschaften

vom 1. Januar 2024

1. Geltungsbereich

(1) Die Auftragsbedingungen gelten für Verträge zwischen Wirtschaftsprüferinnen, Wirtschaftsprüfer oder Wirtschaftsprüfungsgesellschaften (im Nachstehenden zusammenfassend „Wirtschaftsprüfer“ genannt) und ihren Auftraggebern über Prüfungen, Steuerberatung, Beratungen in wirtschaftlichen Angelegenheiten und sonstige Aufträge, soweit nicht etwas anderes ausdrücklich in Textform vereinbart oder gesetzlich zwingend vorgeschrieben ist.

(2) Dritte können nur dann Ansprüche aus dem Vertrag zwischen Wirtschaftsprüfer und Auftraggeber herleiten, wenn dies vereinbart ist oder sich aus zwingenden gesetzlichen Regelungen ergibt. Im Hinblick auf solche Ansprüche gelten diese Auftragsbedingungen auch diesen Dritten gegenüber. Einreden und Einwendungen aus dem Vertragsverhältnis mit dem Auftraggeber stehen dem Wirtschaftsprüfer auch gegenüber Dritten zu.

2. Umfang und Ausführung des Auftrags

(1) Gegenstand des Auftrags ist die vereinbarte Leistung, nicht ein bestimmter wirtschaftlicher Erfolg. Der Auftrag wird nach den Grundsätzen ordnungsmäßiger Berufsausübung ausgeführt. Der Wirtschaftsprüfer übernimmt im Zusammenhang mit seinen Leistungen keine Aufgaben der Geschäftsführung. Der Wirtschaftsprüfer ist für die Nutzung oder Umsetzung der Ergebnisse seiner Leistungen nicht verantwortlich. Der Wirtschaftsprüfer ist berechtigt, sich zur Durchführung des Auftrags sachverständiger Personen zu bedienen.

(2) Die Berücksichtigung ausländischen Rechts bedarf – außer bei betriebswirtschaftlichen Prüfungen – der ausdrücklichen Vereinbarung in Textform.

(3) Ändert sich die Sach- oder Rechtslage nach Abgabe der abschließenden beruflichen Äußerung, so ist der Wirtschaftsprüfer nicht verpflichtet, den Auftraggeber auf Änderungen oder sich daraus ergebende Folgen hinzuweisen.

3. Mitwirkungspflichten des Auftraggebers

(1) Der Auftraggeber hat dafür zu sorgen, dass dem Wirtschaftsprüfer alle für die Ausführung des Auftrags notwendigen Unterlagen und weiteren Informationen rechtzeitig übermittelt werden und ihm von allen Vorgängen und Umständen Kenntnis gegeben wird, die für die Ausführung des Auftrags von Bedeutung sein können. Dies gilt auch für die Unterlagen und weiteren Informationen, Vorgänge und Umstände, die erst während der Tätigkeit des Wirtschaftsprüfers bekannt werden. Der Auftraggeber wird dem Wirtschaftsprüfer geeignete Auskunftspersonen benennen.

(2) Auf Verlangen des Wirtschaftsprüfers hat der Auftraggeber die Vollständigkeit der vorgelegten Unterlagen und der weiteren Informationen sowie der gegebenen Auskünfte und Erklärungen in einer vom Wirtschaftsprüfer formulierten Erklärung in gesetzlicher Schriftform oder einer sonstigen vom Wirtschaftsprüfer bestimmten Form zu bestätigen.

4. Sicherung der Unabhängigkeit

(1) Der Auftraggeber hat alles zu unterlassen, was die Unabhängigkeit der Mitarbeiter des Wirtschaftsprüfers gefährdet. Dies gilt für die Dauer des Auftragsverhältnisses insbesondere für Angebote auf Anstellung oder Übernahme von Organfunktionen und für Angebote, Aufträge auf eigene Rechnung zu übernehmen.

(2) Sollte die Durchführung des Auftrags die Unabhängigkeit des Wirtschaftsprüfers, die der mit ihm verbundenen Unternehmen, seiner Netzwerkunternehmen oder solcher mit ihm assoziierten Unternehmen, auf die die Unabhängigkeitsvorschriften in gleicher Weise Anwendung finden wie auf den Wirtschaftsprüfer, in anderen Auftragsverhältnissen beeinträchtigen, ist der Wirtschaftsprüfer zur außerordentlichen Kündigung des Auftrags berechtigt.

5. Berichterstattung und mündliche Auskünfte

Soweit der Wirtschaftsprüfer Ergebnisse im Rahmen der Bearbeitung des Auftrags in gesetzlicher Schriftform oder Textform darzustellen hat, ist allein diese Darstellung maßgebend. Entwürfe solcher Darstellungen sind

unverbindlich. Sofern nicht anders gesetzlich vorgesehen oder vertraglich vereinbart, sind mündliche Erklärungen und Auskünfte des Wirtschaftsprüfers nur dann verbindlich, wenn sie in Textform bestätigt werden. Erklärungen und Auskünfte des Wirtschaftsprüfers außerhalb des erteilten Auftrags sind stets unverbindlich.

6. Weitergabe einer beruflichen Äußerung des Wirtschaftsprüfers

(1) Die Weitergabe beruflicher Äußerungen des Wirtschaftsprüfers (Arbeitsergebnisse oder Auszüge von Arbeitsergebnissen – sei es im Entwurf oder in der Endfassung) oder die Information über das Tätigwerden des Wirtschaftsprüfers für den Auftraggeber an einen Dritten bedarf der in Textform erteilten Zustimmung des Wirtschaftsprüfers, es sei denn, der Auftraggeber ist zur Weitergabe oder Information aufgrund eines Gesetzes oder einer behördlichen Anordnung verpflichtet.

(2) Die Verwendung beruflicher Äußerungen des Wirtschaftsprüfers und die Information über das Tätigwerden des Wirtschaftsprüfers für den Auftraggeber zu Werbezwecken durch den Auftraggeber sind unzulässig.

7. Mängelbeseitigung

(1) Bei etwaigen Mängeln hat der Auftraggeber Anspruch auf Nacherfüllung durch den Wirtschaftsprüfer. Nur bei Fehlschlägen, Unterlassen bzw. unberechtigter Verweigerung, Unzumutbarkeit oder Unmöglichkeit der Nacherfüllung kann er die Vergütung mindern oder vom Vertrag zurücktreten; ist der Auftrag nicht von einem Verbraucher erteilt worden, so kann der Auftraggeber wegen eines Mangels nur dann vom Vertrag zurücktreten, wenn die erbrachte Leistung wegen Fehlschlagens, Unterlassung, Unzumutbarkeit oder Unmöglichkeit der Nacherfüllung für ihn ohne Interesse ist. Soweit darüber hinaus Schadensersatzansprüche bestehen, gilt Nr. 9.

(2) Ein Nacherfüllungsanspruch aus Abs. 1 muss vom Auftraggeber unverzüglich in Textform geltend gemacht werden. Nacherfüllungsansprüche nach Abs. 1, die nicht auf einer vorsätzlichen Handlung beruhen, verjähren nach Ablauf eines Jahres ab dem gesetzlichen Verjährungsbeginn.

(3) Offenbare Unrichtigkeiten, wie z.B. Schreibfehler, Rechenfehler und formelle Mängel, die in einer beruflichen Äußerung (Bericht, Gutachten und dgl.) des Wirtschaftsprüfers enthalten sind, können jederzeit vom Wirtschaftsprüfer auch Dritten gegenüber berichtet werden. Unrichtigkeiten, die geeignet sind, in der beruflichen Äußerung des Wirtschaftsprüfers enthaltene Ergebnisse infrage zu stellen, berechtigen diesen, die Äußerung auch Dritten gegenüber zurückzunehmen. In den vorgenannten Fällen ist der Auftraggeber vom Wirtschaftsprüfer tunlichst vorher zu hören.

8. Schweigepflicht gegenüber Dritten, Datenschutz

(1) Der Wirtschaftsprüfer ist nach Maßgabe der Gesetze (§ 323 Abs. 1 HGB, § 43 WPO, § 203 StGB) verpflichtet, über Tatsachen und Umstände, die ihm bei seiner Berufstätigkeit anvertraut oder bekannt werden, Stillschweigen zu bewahren, es sei denn, dass der Auftraggeber ihn von dieser Schweigepflicht entbindet.

(2) Der Wirtschaftsprüfer wird bei der Verarbeitung von personenbezogenen Daten die nationalen und europarechtlichen Regelungen zum Datenschutz beachten.

9. Haftung

(1) Für gesetzlich vorgeschriebene Leistungen des Wirtschaftsprüfers, insbesondere Prüfungen, gelten die jeweils anzuwendenden gesetzlichen Haftungsbeschränkungen, insbesondere die Haftungsbeschränkung des § 323 Abs. 2 HGB.

(2) Sofern weder eine gesetzliche Haftungsbeschränkung Anwendung findet noch eine einzelvertragliche Haftungsbeschränkung besteht, ist der Anspruch des Auftraggebers aus dem zwischen ihm und dem Wirtschaftsprüfer bestehenden Vertragsverhältnis auf Ersatz eines fahrlässig verursachten Schadens, mit Ausnahme von Schäden aus der Verletzung von Leben, Körper und Gesundheit sowie von Schäden, die eine Ersatzpflicht des Herstellers nach § 1 ProdHaftG begründen, gemäß § 54a Abs. 1 Nr. 2 WPO auf 4 Mio. € beschränkt. Gleiches gilt für Ansprüche, die Dritte aus oder im Zusammenhang mit dem Vertragsverhältnis gegenüber dem Wirtschaftsprüfer geltend machen.

(3) Leiten mehrere Anspruchsteller aus dem mit dem Wirtschaftsprüfer bestehenden Vertragsverhältnis Ansprüche aus einer fahrlässigen Pflichtverletzung des Wirtschaftsprüfers her, gilt der in Abs. 2 genannte Höchstbetrag für die betreffenden Ansprüche aller Anspruchsteller insgesamt.

(4) Der Höchstbetrag nach Abs. 2 bezieht sich auf einen einzelnen Schadensfall. Ein einzelner Schadensfall ist auch bezüglich eines aus mehreren Pflichtverletzungen stammenden einheitlichen Schadens gegeben. Der einzelne Schadensfall umfasst sämtliche Folgen einer Pflichtverletzung ohne Rücksicht darauf, ob Schäden in einem oder in mehreren aufeinanderfolgenden Jahren entstanden sind. Dabei gilt mehrfaches auf gleicher oder gleichartiger Fehlerquelle beruhendes Tun oder Unterlassen als einheitliche Pflichtverletzung, wenn die betreffenden Angelegenheiten miteinander in rechtlichem oder wirtschaftlichem Zusammenhang stehen. In diesem Fall kann der Wirtschaftsprüfer nur bis zur Höhe von 5 Mio. € in Anspruch genommen werden.

(5) Ein Schadensersatzanspruch erlischt, wenn nicht innerhalb von sechs Monaten nach der in Textform erklärten Ablehnung der Ersatzleistung Klage erhoben wird und der Auftraggeber auf diese Folge hingewiesen wurde. Dies gilt nicht für Schadensersatzansprüche, die auf vorsätzliches Verhalten zurückzuführen sind, sowie bei einer schuldhaften Verletzung von Leben, Körper oder Gesundheit sowie bei Schäden, die eine Ersatzpflicht des Herstellers nach § 1 ProdHaftG begründen. Das Recht, die Einrede der Verjährung geltend zu machen, bleibt unberührt.

(6) § 323 HGB bleibt von den Regelungen in Abs. 2 bis 5 unberührt.

10. Ergänzende Bestimmungen für Prüfungsaufträge

(1) Ändert der Auftraggeber nachträglich den durch den Wirtschaftsprüfer geprüften und mit einem Bestätigungsvermerk versehenen Abschluss oder Lagebericht, darf er diesen Bestätigungsvermerk nicht weiterverwenden.

Hat der Wirtschaftsprüfer einen Bestätigungsvermerk nicht erteilt, so ist ein Hinweis auf die durch den Wirtschaftsprüfer durchgeführte Prüfung im Lagebericht oder an anderer für die Öffentlichkeit bestimmter Stelle nur mit in gesetzlicher Schriftform erteilter Einwilligung des Wirtschaftsprüfers und mit dem von ihm genehmigten Wortlaut zulässig.

(2) Widerruft der Wirtschaftsprüfer den Bestätigungsvermerk, so darf der Bestätigungsvermerk nicht weiterverwendet werden. Hat der Auftraggeber den Bestätigungsvermerk bereits verwendet, so hat er auf Verlangen des Wirtschaftsprüfers den Widerruf bekanntzugeben.

(3) Der Auftraggeber hat Anspruch auf fünf Berichtsausfertigungen. Weitere Ausfertigungen werden besonders in Rechnung gestellt.

11. Ergänzende Bestimmungen für Hilfeleistung in Steuersachen

(1) Der Wirtschaftsprüfer ist berechtigt, sowohl bei der Beratung in steuerlichen Einzelfragen als auch im Falle der Dauerberatung die vom Auftraggeber genannten Tatsachen, insbesondere Zahlenangaben, als richtig und vollständig zugrunde zu legen; dies gilt auch für Buchführungsaufträge. Er hat jedoch den Auftraggeber auf von ihm festgestellte wesentliche Unrichtigkeiten hinzuweisen.

(2) Der Steuerberatungsauftrag umfasst nicht die zur Wahrung von Fristen erforderlichen Handlungen, es sei denn, dass der Wirtschaftsprüfer hierzu ausdrücklich den Auftrag übernommen hat. In diesem Fall hat der Auftraggeber dem Wirtschaftsprüfer alle für die Wahrung von Fristen wesentlichen Unterlagen, insbesondere Steuerbescheide, so rechtzeitig vorzulegen, dass dem Wirtschaftsprüfer eine angemessene Bearbeitungszeit zur Verfügung steht.

(3) Mangels einer anderweitigen Vereinbarung in Textform umfasst die laufende Steuerberatung folgende, in die Vertragsdauer fallenden Tätigkeiten:

- a) Ausarbeitung und elektronische Übermittlung der Jahressteuererklärungen, einschließlich E-Bilanzen, für die Einkommensteuer, Körperschaftsteuer und Gewerbesteuer, und zwar auf Grund der vom Auftraggeber vorzulegenden Jahresabschlüsse und sonstiger für die Besteuerung erforderlichen Aufstellungen und Nachweise
- b) Nachprüfung von Steuerbescheiden zu den unter a) genannten Steuern
- c) Verhandlungen mit den Finanzbehörden im Zusammenhang mit den unter a) und b) genannten Erklärungen und Bescheiden
- d) Mitwirkung bei Betriebsprüfungen und Auswertung der Ergebnisse von Betriebsprüfungen hinsichtlich der unter a) genannten Steuern
- e) Mitwirkung in Einspruchs- und Beschwerdeverfahren hinsichtlich der unter a) genannten Steuern.

Der Wirtschaftsprüfer berücksichtigt bei den vorgenannten Aufgaben die wesentliche veröffentlichte Rechtsprechung und Verwaltungsauffassung.

(4) Erhält der Wirtschaftsprüfer für die laufende Steuerberatung ein Pauschalhonorar, so sind mangels anderweitiger Vereinbarungen in Textform die unter Abs. 3 Buchst. d) und e) genannten Tätigkeiten gesondert zu honorieren.

(5) Sofern der Wirtschaftsprüfer auch Steuerberater ist und die Steuerberatervergütungsverordnung für die Bemessung der Vergütung anzuwenden ist, kann eine höhere oder niedrigere als die gesetzliche Vergütung in Textform vereinbart werden.

(6) Die Bearbeitung besonderer Einzelfragen der Einkommensteuer, Körperschaftsteuer, Gewerbesteuer und Einheitsbewertung sowie aller Fragen der Umsatzsteuer, Lohnsteuer, sonstigen Steuern und Abgaben erfolgt auf Grund eines besonderen Auftrags. Dies gilt auch für

- a) die Bearbeitung einmalig anfallender Steuerangelegenheiten, z.B. auf dem Gebiet der Erbschaftsteuer und Grunderwerbsteuer,
- b) die Mitwirkung und Vertretung in Verfahren vor den Gerichten der Finanz- und der Verwaltungsgerichtsbarkeit sowie in Steuerstrafsachen,
- c) die beratende und gutachtliche Tätigkeit im Zusammenhang mit Umwandlungen, Kapitalerhöhung und -herabsetzung, Sanierung, Eintritt und Ausscheiden eines Gesellschafters, Betriebsveräußerung, Liquidation und dergleichen und
- d) die Unterstützung bei der Erfüllung von Anzeige- und Dokumentationspflichten.

(7) Soweit auch die Ausarbeitung der Umsatzsteuerjahreserklärung als zusätzliche Tätigkeit übernommen wird, gehört dazu nicht die Überprüfung etwaiger besonderer buchmäßiger Voraussetzungen sowie die Frage, ob alle in Betracht kommenden umsatzsteuerrechtlichen Vergünstigungen wahrgenommen worden sind. Eine Gewähr für die vollständige Erfassung der Unterlagen zur Geltendmachung des Vorsteuerabzugs wird nicht übernommen.

12. Elektronische Kommunikation

Die Kommunikation zwischen dem Wirtschaftsprüfer und dem Auftraggeber kann auch per E-Mail erfolgen. Soweit der Auftraggeber eine Kommunikation per E-Mail nicht wünscht oder besondere Sicherheitsanforderungen stellt, wie etwa die Verschlüsselung von E-Mails, wird der Auftraggeber den Wirtschaftsprüfer entsprechend in Textform informieren.

13. Vergütung

(1) Der Wirtschaftsprüfer hat neben seiner Gebühren- oder Honorarforderung Anspruch auf Erstattung seiner Auslagen; die Umsatzsteuer wird zusätzlich berechnet. Er kann angemessene Vorschüsse auf Vergütung und Auslagensatz verlangen und die Auslieferung seiner Leistung von der vollen Befriedigung seiner Ansprüche abhängig machen. Mehrere Auftraggeber haften als Gesamtschuldner.

(2) Ist der Auftraggeber kein Verbraucher, so ist eine Aufrechnung gegen Forderungen des Wirtschaftsprüfers auf Vergütung und Auslagensatz nur mit unbestrittenen oder rechtskräftig festgestellten Forderungen zulässig.

14. Streitschlichtungen

Der Wirtschaftsprüfer ist nicht bereit, an Streitbelegungsverfahren vor einer Verbraucherschlichtungsstelle im Sinne des § 2 des Verbraucherstreitbelegungsgesetzes teilzunehmen.

15. Anzuwendendes Recht

Für den Auftrag, seine Durchführung und die sich hieraus ergebenden Ansprüche gilt nur deutsches Recht.

